

OD PEDAGOGA TWÓRCZOŚCI DO INNOWACYJNOŚCI I KOMERCJALIZACJI WIEDZY. STUDIUM PRZYPADKU

Paulina Łangowska

ORCID: 0000-0002-5177-7659

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

e-mail: p.langowska@ukw.edu.pl

FROM A CREATIVITY EDUCATOR TO INNOVATION AND COMMERCIALIZATION OF KNOWLEDGE. CASE STUDY

Keywords: good practices, innovation, commercialization of scientific research, social sciences, pedagogy of work

Abstract. The space for creative activities is a solution developed by specialists in various fields of science. The article addresses the issue of pedagogy of work and introducing innovation and commercializing knowledge about good practice that is the practical application of research in the field of social sciences. The case study presents the figure of Ph.D. Marta Galewska-Kustra – the author of the iconic *Pucio* book series, a speech therapist, pedagogue, university lecturer and creativity researcher. She is one of the highest-earning children's literature writers who 'makes a living from her creativity'. The aim of the research is to show that the potential of Ph.D. Marta Galewska-Kustra's work in the field of pedagogy in the commercialization of knowledge and creating innovation in the economy is very large. Science plays an extremely important role in the knowledge-based economy. Creativity is a necessary condition for innovation and the commercialization of knowledge.

Słowa kluczowe: dobre praktyki, innowacyjność, komercjalizacja badań naukowych, nauki społeczne, pedagogika pracy

Streszczenie. Przestrzeń kreatywnych działań to zagadnienie niejednokrotnie podejmowane przez specjalistów z różnych dziedzin nauki. W artykule podjęto problematykę pedagogiki pracy oraz wdrażania innowacyjności i komercjalizacji wiedzy na przykładzie dobrych praktyk, czyli praktycznego

wykorzystywania badań z zakresu nauk społecznych. Studium przypadku prezentuje postać dr Marty Galewskiej-Kustry – autorki kultowej serii książek o Puciu, logopedki, pedagożki, wykładowczynie akademickiej i badaczki twórczości. Jest jedną z najlepiej zarabiających pisarek literatury dla dzieci, która „żyje z twórczości”. Celem badań jest pokazanie, iż potencjał twórczości dr Marty Galewskiej-Kustry – naukowczynie z zakresu pedagogiki w komercjalizacji wiedzy i tworzeniu innowacyjności w gospodarce – jest bardzo duży. W gospodarce opartej na wiedzy niezwykle ważną rolę odgrywa nauka. Twórczość jest koniecznym warunkiem innowacji oraz komercjalizacji wiedzy.

Wprowadzenie

Nabywanie przez człowieka zdolności do wykonywania pracy wymaga wdrożenia do niej i wyposażenia go w niezbędne ku temu predyspozycje (Wołk, 2020, s. 99). Problematyka niniejszego artykułu wpisuje się w nurt pedagogiki pracy, zwłaszcza w aspekcie relacji: człowiek – wychowanie – praca. Zygmunt Bauman (Sierakowski, 2016) określił, iż dzisiejszy rynek pracy przypomina „ruchome piaski, których przemierzanie wymaga od jednostki odwagi, ale też kreatywności” (Sierakowski, 2016). Przedstawiciele różnych dyscyplin są zgodni, iż twórczość „uruchamia” innowację, a innowacje „ułatwiają” twórczość (Mann, Chan, 2011). W szerokim ujęciu to właśnie dzięki innowacjom następuje wprowadzenie twórczych idei budowanych wokół szans (Kraśnińska, 2012, s. 82). Innowacyjność wymaga nowych idei, czyli „musi być poprzedzona twórczością” (Szpitter, 2010, s. 355).

Inspiracją do podjęcia rozważań na temat pedagogiki twórczości, innowacyjności i komercjalizacji wiedzy stała się pisarka, pedagożka twórczości, autorka bestsellerowej serii bajek o małym chłopcu imieniem Pucio – dr Marta Galewska-Kustra. Jest ona absolwentką pięcioletnich magisterskich studiów na kierunku pedagogika wieku dziecięcego oraz studiów logopedycznych (logopedia z emisją głosu) na Wydziale Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego. Ukończyła także szkolenia dotyczące: zastosowania Metody Krakowskiej w terapii logopedycznej dzieci; programowania języka dla dzieci z zaburzeniami komunikacji (niesłyszących, autystycznych i z afazją); budowania systemu językowego dzieci z opóźnionym rozwojem mowy i alalią (SLI); stymulacji mechanizmów lewopółkulowych (usprawniania pracy lewej półkuli mózgu); symultaniczno-sekwencyjnej nauki czytania. W 2010 r. Galewska-Kustra uzyskała stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w dziedzinie pedagogiki, była również wieloletnim adiunktem w Zakładzie Psychopedagogiki Kreatywności Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Jako logopeda

i pedagog dziecięcy, specjalizujący się w terapii opóźnionego i niezakończanego rozwoju mowy oraz zaburzeń artykulacji u dzieci, prowadzi gabinet logopedyczny w przychodni Neuromedica w Łodzi. Jest członkinią Polskiego Towarzystwa Logopedycznego, Polskiego Stowarzyszenia Kreatywności, a także Rady Programowej Edukacyjnej Fundacji im. Romana Czerneckiego.

Marta Galewska-Kustra pisze o sobie:

Prowadzenie gabinetu pozwala mi na bezpośrednie zasięganie opinii najlepszych lekarzy specjalistów, m.in. neurologa dziecięcego, laryngologa i foniatrię dziecięcego. Swoją działalność terapeutyczną prowadzę w przekonaniu, że dobra terapia logopedyczna musi iść w parze z ogólnym wsparciem rozwoju psychomotorycznego dziecka, ponieważ rozwój mowy dziecka jest ściśle zintegrowany z całościowym rozwojem malucha, dlatego właśnie, podczas pracy z dzieckiem wykorzystuję zadania, techniki, które wspierają jego ogólny rozwój poznawczy. Swoją pracę terapeutyczną łączę z promowaniem wiedzy o rozwoju mowy dziecka, poprzez tworzenie publikacji edukacyjnych dla dzieci i rodziców: jestem autorką koncepcji oraz opracowania logopedycznego i pedagogicznego serii książek stymulujących rozwój mowy dziecka *Uczę się: mówić, wymawiać, opowiadać* (Znanylekarz.pl).

W pracy badawczej i terapeutycznej łączy terapię mowy z rozwojem kreatywności dziecka. Jako pedagog kreatywności zajmuje się rozwijaniem zdolności twórczych dzieci i młodzieży, badaniem szkoły jako środowiska rozwoju twórczego potencjału, kreatywności uczniów. Jest autorką publikacji naukowych dotyczących rozwijania zdolności twórczych dzieci i młodzieży, w tym książki *Szkoła wspierająca twórczość uczniów. Teoria i przykład praktyki* (Adam Marszałek, Toruń 2012). Prowadzi szkolenia dla pedagogów, nauczycieli i rodziców, którzy chcą wiedzieć więcej o wspieraniu rozwoju dziecka (Bibliotekainspiracji.pl).

Twórczość i jej znaczenie – podstawy teoretyczne pedagogiki twórczości

Wartość twórczości we współczesnym świecie stale rośnie. Wraz z rozwojem cywilizacyjnym od pracownika wymaga się nie tylko więcej kompetencji, ale również umiejętności uczenia się, tworzenia innowacji, gotowości do rozwoju czy też odpowiedzialności za planowanie i zarządzanie własną karierą zawodową (Savickas, 2011, s. 179–181). Twórczość może być rozumiana jako „działania

człowieka przynoszące rzeczy nowe i cenne” (Szmidt, 2009, s. 57). Człowiek twórczy to taki, który jest zdolny do wytwarzania czegoś nowego, a może to być dzieło lub nowe działanie (Surma, 2016). Człowiek staje się „autokreatorem” – twórcą samego siebie (Obuchowski, 2005). Badaniem twórczości zajmują się nie tylko pedagodzy, ale przede wszystkim filozofowie, psychologowie, socjologowie, historycy i historycy sztuki. Kategoria pojęciowa twórczości nadal nie została w jednoznaczny sposób zdefiniowana, ponieważ jej naukowe rozumienie przeplata się z rozumieniem potocznym, a to warunkuje różne rozwiązania w praktyce pedagogicznej. Kompetencje twórcze są niezbędne zarówno w pracy i sytuacjach służących rozwiązywaniu problemów, jak i w kreowaniu własnego życia oraz kariery. Stanisław Popek (2001) twierdzi, iż „twórczość jest najwyższą formą ludzkiego działania, dlatego jej zakres wiąże się ze wszystkimi możliwymi rodzajami aktywności człowieka, wyrażającymi się w formie przedmiotu bądź idei” (Popek, 2001, s. 24).

Pedagogika twórczości jest dynamicznie rozwijającą się subdyscypliną (Nawrat-Wyraz, 2019). Według Krzysztofa J. Szmida (2009, s. 37–38) pedagogika twórczości to „generowanie wiedzy z zakresu pomocy jednostkom i grupom w tworzeniu i rozwijaniu postawy twórczej”. Irena Wojnar w przedmowie książki pt. *Twórcza aktywność dziecka* Roberta Glotona i Claudea Clero (1985), pisze: „Pedagogika twórczości jest dla obu autorów nie tylko zespołem poglądów na wychowanie, ale określoną ideologią, czynnikiem walki o nowego człowieka, o nowe oblicze społeczeństwa”. Gloton i Clero (1985, s. 230) ostrzegają, iż „bez twórczego wychowania młody człowiek opuści szkołę dobrze uformowany, ale pozbawiony wyobraźni”. Zaznaczają również, opierając się na badaniach Jeana Piageta (1933, 1966, 1968), że aktywność twórcza jest potrzebą biologiczną, a brak jej zaspokojenia uniemożliwia optymalny rozwój istoty ludzkiej.

Wyróżniamy cztery klasyfikacje twórczości – powszechną (Kozielecki, 1987) i subiektywną (Popek, 2001), która mieści się w twórczości pedagogicznej, jest synonimem pracy pedagogicznej i współczesnej (Schulz, 1994); płynną i skryształizowaną (Nęcka, 2001) oraz subiektywną węższego i szerszego zakresu.

Pomysł na innowację

We współczesnym świecie potrzebne są trzy zasadnicze, oparte na wiedzy funkcje: odkrywanie wiedzy (badania), jej przekazywanie (edukacji) oraz wykorzystywanie (innowacje) (Jóźwiak, Morawski, 2009). Innowacja polega na „wprowadzeniu do praktyki nowego lub ulepszanego produktu” (Bukowski,

Strycharz, 2013, s. 12). Zdaniem Joa Tidda i Johna Bessanta (2011, s. 44–45) innowacja to „ciąg zdarzeń, które rozpoczynają się od fazy poszukiwań, najczęściej w szeroko rozumianej strefie B + R (tj. badania + rozwój), a także wśród sygnałów pochodzących z rynku i zachowań konkurentów”. Z kolei proces innowacyjny to generowanie idei innowacyjnej (niezależnie od domeny lub obszaru działalności innowacyjnej), tworzenie, projektowanie oraz pierwsza praktyczna realizacja (Janusz, Koziół, 2007).

W dzisiejszych czasach innowacyjność jest kluczem do sukcesu, gdyż jest nieodłącznie związana z praktycznym zastosowaniem jakiegoś odkrycia (także naukowego). Jak zauważa polska ekonomistka Ewa Okoń-Horodyńska (2003), badania, innowacje i edukacja są sercem gospodarki opartej na wiedzy. Zbigniew Kadłubek (2014) twierdzi, iż „uniwersytet, który realizuje nawet tysiąc cennych projektów, a niczego nie neguje, nie może stanowić dobrego terenu do wysiłków innowacyjności, nie posiada nastawienia przedsiębiorczego”. Jednym z elementów polityki innowacyjnej jest wspieranie wyników pracy naukowej w praktyce gospodarczej i wzrost przedsiębiorczości opartej na wiedzy oraz nowych technologiach (Pluta-Olearnik, 2009, s. 18). Innowacje i przedsiębiorczość postrzegane są obecnie jako bezapelacyjne źródło wzrostu gospodarczego, konkurencyjności i wydajności wobec zmian zachodzących we wszystkich rozwiniętych gospodarkach (Matusiak, Matusiak, 2007, s. 155).

Komercjalizacja wiedzy w kontekście rozważań o innowacji

Polska nadal jest krajem, w którym możliwości współpracy ośrodków naukowych i tzw. otoczenia społeczno-gospodarczego nie są w pełni wykorzystywane (Tomczak, 2019, s. 213). Aktualnie uczelnie wyższe mają za zadanie realizować się na podstawie trzech głównych misji. Pierwszą z nich jest kształcenie studentów, druga to działalność naukowo-badawcza, zaś trzecia, najmłodsza z misji, zakłada kreowanie przez uczelnię wzajemnych relacji z otoczeniem, prowadząc w efekcie do popularyzacji wyników badań oraz ich komercjalizacji (Ośrodek Ewaluacji, 2021).

Kreowanie relacji z otoczeniem umożliwia przepływ wiedzy i innowacyjnych rozwiązań z uczelni do podmiotów gospodarczych, powodując twórcze zetknięcie się wiedzy naukowej z potrzebami rynku i społeczeństwa. Komercjalizacja wiedzy jest zasadniczym mechanizmem generowania innowacji. Jest „procesem, poprzez który we współczesnej gospodarce dokonuje się wdrożenie odkrycia czy wynalazku” (Bukowski, Strycharz, 2013, s. 12). Reasumując,

z komercjalizacją wiedzy mamy do czynienia, gdy odkrycie znajduje rynkowe czy też społeczne zainteresowanie.

Regulacje związane z różnymi sposobami komercjalizacji i transferu wiedzy znalazły się w rozdziale 6. *Komercjalizacja wyników działalności naukowej oraz know-how* Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668, z późn. zm.). Komercjalizacja wyników badań i współpraca z sektorem przedsiębiorstw wymaga od uczelni wyższej, kadry naukowej zachowań przedsiębiorczych (proaktywnych, innowacyjnych, akceptujących ryzyko). W najbardziej zaawansowanej postaci taka aktywność przedsiębiorcza przejawia się w tworzeniu firm odpryskowych (*spin-off* – przedsięwzięć niezależnych i niezamierzonych przez organizację macierzystą – oraz *spin-on* – przedsięwzięć zależnych, powiązanych kapitałowo lub w inny sposób z podmiotem macierzystym) (Cieślik, 2009, s. 122).

Podstawy metodologiczne badań

Celem badań teoretycznych (eksploracyjnych) był opis potencjału twórczości dr Marty Galewskiej-Kustry. Punktem wyjścia dla podjętych badań stał się główny problem badawczy: W jaki sposób pedagog twórczości tworzy innowacje dla gospodarki i społeczeństwa?

W studium przypadku, posługując się strategią badań jakościowych, wykorzystano jako metodę zbierania danych przeszukiwanie archiwum oraz analizę treści jako metodę analizy zgromadzonych materiałów (Konarzewski, 2000; Rubacha, 2008).

Narzędziem dopełniającym przeprowadzone badania był klucz kategoryzacyjny. Książki autorstwa Marty Galewskiej-Kustry oraz teksty prasowe dostępne na stronach internetowych (zob. referencje do niniejszego artykułu) zostały poddane analizie indukcyjno-dedukcyjnej z wykorzystaniem programu do analizy danych ATLAS. ti.

Rezultaty

Pierwszymi książkami Marty Galewskiej-Kustry, stanowiącymi dla logopedów i rodziców pomoce do prowadzenia terapii mowy, były: *Wierszyki ćwiczące języki* (współautorzy: Elżbieta Sz wajkowska, Witold Sz wajkowski, Wydawnictwo „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2014) oraz *Z muchą na luzie ćwiczymy buzie, czyli zabawy logopedyczne dla dzieci* (Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2015).

Bestsellerową pozycją okazała się książka *Pucio uczy się mówić. Zabawy dźwiękonaśladowcze dla najmłodszych* (Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2016), będąca początkiem serii o małym, wesołym chłopczyku o imieniu Pucio, który przeprowadza dzieci przez kolejne wyzwania logopedyczne. Wiek Pucia zmienia się. W każdej kolejnej książce jest on starszy – tak samo jak czytelnik. Fabuła i sytuacje przedstawiają codzienne życie dziecka, a przedmioty opisywane są mu znane i bliskie. Ćwiczenia zawarte w książce wzbogacają przyciągające wzrok ilustracje, wykonane przez Joannę Kłos. Książki z serii *Pucio* uzupełniają gry i zabawki edukacyjne, puzzle i przytulanki, sprzyjające rozwijaniu języka dzieci (tab. 1).

Tabela 1. Zestawienie twórczości dr Marty Galewskiej-Kustry

Książki

- Co robi Pucio?*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2019.
- Pucio chce siusiu, czyli pożegnanie pieluszki*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2021.
- Pucio i ćwiczenia z mówienia, czyli nowe słowa i zdania*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2018.
- Pucio mówi „dobranoc”*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2020.
- Pucio mówi „dzień dobry”*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2020.
- Pucio mówi pierwsze słowa*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2020.
- Pucio na wakacjach. Ćwiczenia wymowy dla przedszkolaków*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2018.
- Pucio na wsi. Ćwiczenia rozumienia i mówienia dla dzieci*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2022.
- Pucio poznaje kolory i dźwięki*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2024.
- Pucio robi porządek*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2023.
- Pucio rośnie zdrowo*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2023.
- Pucio u lekarza*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2022.
- Pucio uczy się mówić. Zabawy dźwiękonaśladowcze dla najmłodszych*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2016.
- Pucio umie opowiadać*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2019.
- Pucio w mieście. Zabawy językowe dla młodszych i starszych dzieci*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2021.
- Pucio zostaje kucharzem*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2021.
- Pucio. Zabawy gestem i dźwiękiem*, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2019.
- Wierszyki ćwiczące języki, czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci* (współautorzy: E. Szwałkowska, W. Szwałkowski), Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2014.

Z muchą na luzie ćwiczymy buzie, czyli zabawy logopedyczne dla dzieci, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2015.

Z muchą świat zwiedzamy i opowiadamy, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2017.

Zeszytowy trening mowy, czyli ćwiczenia logopedyczne dla dzieci, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2015.

Przytulanki

Misia do tulenia. Maskotka (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2023).

Pucio do tulenia. Maskotka (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2020).

Puzzle

Pucio i Misia ubierają choinkę (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2021).

Pucio. Co słycać? (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2020).

Pucio. Co tu pasuje? (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2022).

Pucio. Czego brakuje? (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2023).

Pucio. Moje pierwsze układanki (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2022).

Pucio. Przeciwności (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2022).

Pucio. Puzzle 3 w 1 (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2019).

Pucio. Rodzinna sobota (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2020).

Gry i zabawki edukacyjne

Pucio. Domino (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2020).

Pucio. Gra edukacyjna. Gdzie to położyć? (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2020).

Pucio. Historyjki obrazkowe (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2022).

Pucio. Logopedyczne memo języczkowe (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2023).

Pucio. Pierwsze zabawy (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2022).

Pucio. Plan dnia (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2022).

Pucio. Sorter logopedyczny (Wyd. „Nasza Księgarnia”, 2024).

Inne

Dostępne do pobrania ze strony internetowej Wydawnictwa „Nasza Księgarnia”: kolorowanki, zabawy typu *Znajdź różnicę* oraz scenariusze zajęć na podstawie książek; <http://pucio.nk.com.pl/> (15.01.2024).

Źródło: opracowanie własne.

Na polskim rynku wydawniczym dostępnych jest wiele książek z bohaterami dziecięcymi, którzy rosną wraz z najmłodszymi czytelnikami. Jednak nie wszystkie są dostosowane do wieku dziecka (ze względu na indywidualny rozwój każdego z nich warto traktować te normy jako umowne; dokładne informacje o rekomendowanym wieku dziecka znajdują się na stronie Wydawnictwa „Nasza Księgarnia”; zob. fot. 1). Wybór produktów można również dopasować do potrzeb dziecka (np. pojawienie się w domu młodszego rodzeństwa) czy też według zainteresowań (np. puzzle).

Fotografia 1. Podział produktów z serii o Puciu według kategorii wiekowej

Źródło: Oficjalny profil poświęcony serii książek i gier *Pucio*, https://www.facebook.com/photo.php?fbid=697120145749089&id=100063533292583&set=a.395947635866343&locale=fa_IR (15.01.2024).

Pucio to przyjaciel dziecka, który zachowuje się tak jak ono, mówi podobnie, a nawet wygląda. Przygody Pucia, jego siostry Misi, Bobo, Taty, Mamy, psa Funia oraz kota Mimi to świat, który z pewnością „wciągnął” bez reszty już tysiące dzieci w Polsce. Przygody Pucia najczęściej dzieją się w domu, gdzie towarzyszy mu rodzina. Pucio często też podróżuje. Atrybutem chłopca jest samolot, który widzimy na każdej ilustracji – on tak jak inne dzieci ma swój ulubiony przedmiot – zabawkę, przytulankę czy pieluszkę.

Proces rozwoju mowy u dzieci trwa kilka lat i przebiega etapowo. W literaturze logopedycznej, pedagogicznej czy psycholingwistycznej funkcjonują

różne periodyzacje rozwoju mowy. Leon Kaczmarek (1988) wyróżnił cztery zasadnicze okresy rozwoju mowy dzieci (bez uwzględnienia etapu przygotowawczego, tj. okresu prenatalnego). Zaproponowana przez niego klasyfikacja obejmuje: okres melodii (do 12. miesiąca życia); okres wyrazu (1–2 lata); okres zdania (2–3 lata); okres swoistej mowy dziecięcej (3–7 lat). Innowacyjność serii autorstwa Marty Galewskiej-Kustry polega na stworzeniu bajki dedykowanej dla dzieci, która jest równocześnie pomocą dla rodziców, logopedów, pedagogów. Autorka dostosowała tematykę książek do wyżej wymienionych etapów, aby w naturalny sposób wspierać rozwój mowy dziecka.

Tabela 2. Dostosowanie wybranych książek o Puciu autorstwa M. Galewskiej-Kustry do etapów rozwoju mowy dzieci

Etapy rozwoju mowy (Kaczmarek, 1988)	Tytuł książki	Innowacja/konstrukcja książki
okres melodii (do 12. miesiąca życia)	– <i>Pucio uczy się mówić. Zabawy dźwiękonaśladowcze dla najmłodszych</i> , Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2016;	<ul style="list-style-type: none"> – kładzie nacisk na wyrażenia dźwiękonaśladowcze, samogłoski używane przez roczne dziecko; – zawarte w książce sylaby, wyrazy dźwiękonaśladowcze pozwalają na zapamiętanie i powtarzanie jak największej ilości dźwięków; – świat małego Pucia dostosowany jest do sytuacji znanych z indywidualnych doświadczeń dziecka (np. usypianie niemowlaka, karmienie kota, odwiedziny u babci i dziadka czy spacer po parku); – prosta forma zachęca do powtarzania dźwięków, wskazywania, nazywania postaci oraz rzeczy;

Etapy rozwoju mowy (Kaczmarek, 1988)	Tytuł książki	Innowacja/konstrukcja książki
okres wyrazu (1–2 lata)	– <i>Pucio mówi pierwsze słowa</i> , Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2020;	<ul style="list-style-type: none"> – zawiera pierwsze słowa typowe dla rozwoju mowy dziecka w wieku od 1 do 2 lat; – treść książki jest prosta, przemyślana; na każdej stronie znajdują się ilustracje pojedynczych przedmiotów i czynności; – fabuła dotyczy prostych, codziennych sytuacji i czynności, które pozwalają maluchowi utożsamiać się z bohaterem i jego rodziną; – obrazki są pretekstem do zadawania pytań: <i>kto to?, co robi?</i>; – książka zachęca malucha do samodzielnego wypowiadania słów, nazywania obiektów i czynności; – dwulatkom pomoże łączyć słowa w proste zdania, np. <i>Pies pije, Tata idzie</i>; – dla starszych dzieci będzie pomocą w pierwszych próbach samodzielnego czytania; – zawiera liczne wskazówki od autorki, jak używać książki, aby wspierać rozwój mowy dziecka, na co zwrócić uwagę podczas zabawy, kiedy warto skonsultować się z logopedą;
okres zdania (2–3 lata)	– <i>Pucio i ćwiczenia z mówienia, czyli nowe słowa i zdania</i> , Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2018;	<ul style="list-style-type: none"> – zawiera więcej tekstu, poszerza słownictwo, rozwija mowę zdaniową; – podpowiada, w jaki sposób ćwiczyć podstawowe zasady gramatyki, np. odmianę czasowników i rzeczowników; – zachęca dziecko do mówienia pełnymi zdaniami, np. <i>Co robi Pucio?, Dlaczego?, Co ma Maja?</i>; – dziecko, odpowiadając na pytania, jakie znajdują się na kartach książki, trenuje swoją pamięć, wyobraźnię; rozwija mowę zdaniową i zdobywa większy zasób słów oraz rozwija umiejętności językowe;

Etapy rozwoju mowy (Kaczmarek, 1988)	Tytuł książki	Innowacja/konstrukcja książki
okres swoistej mowy dziecięcej (3–7 lat)	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Pucio na wakacjach. Ćwiczenia wymowy dla przedszkolaków</i>, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2018; – <i>Pucio umie opowiadać</i>, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2019; – <i>Pucio w mieście. Zabawy językowe dla młodszych i starszych dzieci</i>, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2021; – <i>Pucio na wsi. Ćwiczenia rozumienia i mówienia dla dzieci</i>, Wyd. „Nasza Księgarnia”, Warszawa 2022; 	<ul style="list-style-type: none"> – książki koncentrują się na prawidłowej wymowie głosek (kształtującej się od 3. roku życia); – zdania są proste, łatwe do rozumienia, oparte na prostych konstrukcjach językowych; – książki zawierają więcej tekstu niż poprzednie, co jest związane z tym, iż Pucio – podobnie jak czytelnicy – jest coraz starszy i lepiej radzi sobie z mówieniem i opowiadaniem; – treść zachęca do zadawania pytań, opisywania przeżyć własnych oraz bohaterów, do rozmowy z rodzicami, rozwijania swojej wyobraźni, rozumienia relacji czasowych, związków przyczynowo-skutkowych; – scenki przekazują dzieciom, jak ważne są umiejętności oraz rozwijanie słownictwa i zdolności tworzenia zdań;

Źródło: opracowanie własne.

Opisywany cykl książek łączy naukę i zabawę. Powyższe zestawienie to tylko część wybranych tytułów serii o Puciu, stanowiących bazę we wspomaganiu rozwoju mowy. Zawarte w nich sylaby, wyrazy dźwiękonaśladowcze i zdania są idealnym wstępem do nauki wypowiedziania pierwszych słów, a – z czasem – całych zdań. Co więcej, także rodzice znajdują w nich pomocne porady, dzięki którym mogą wspólnie ze swoimi dziećmi pracować nad doskonaleniem ich mowy. Marta Galewska-Kustra wie, jak w prosty, interesujący sposób trafić do małych czytelników. Krótkie i niezbyt skomplikowane historie, okraszone zabawnymi ilustracjami, są zrozumiałe i atrakcyjne nawet dla najmłodszych czytelników, a jednocześnie niosą bardzo praktyczną i łatwą do utrwalenia wiedzę.

Książki wspierające rozwój mowy dziecka są stworzone w przemyślany sposób. Maluch z łatwością może utożsamić się z tytułowym bohaterem. Prosta fabuła umiejscowiona jest w znanej mu codzienności. Wchodzenie w świat Pucia jest stopniowy – w pierwszej książce poznajemy Pucia, jego najbliższych. W kolejnej – przedstawieni zostają ciocia i wujek; w następnej pojawiają się dalsi krewni – ciocia, wujek i kuzynka, którzy mieszkają w górach. Podobnie – jak

w naturalny sposób – poszerza się tutaj świat relacji dziecka (Sowińska, 2022). Ponadto karty książek są wykonane z grubego kartonu, którego dziecko zbyt prędko nie zniszczy.

Seria o Puciu stanowi wielki sukces Marty Galewskiej-Kustry. W 2022 r. tygodnik „Wprost” przygotował ranking najlepiej zarabiających pisarzy w Polsce. Na drugim miejscu – tuż za Remigiuszem Mrozem – uplasowała się autorka: dzięki sprzedaży 851 820 egzemplarzy swoich książek szacuje się, że mogła zarobić ponad 3 mln złotych (Wprost.pl, 2022). Marta Galewska-Kustra, udzielając wywiadu, wyjaśniła: „*Pucio* pozwala mi na utrzymanie rodziny, na spokojne wychowanie dziecka i jestem szczęśliwa, że mogę żyć z pisania. To jest mój osobisty sukces, że żyję z twórczości” (Kaczmarczyk, 2022).

To niezwykle cenne, że na polskim rynku czytelnictwem, pojawiła się seria produktów (książek, książeczek, puzzli, gier, maskotek), które są atrakcyjnie wizualnie i doskonale łączą naukę z zabawą oraz wspólnym spędzaniem czasu z rodzicami. *Pucio* jest doskonale zaprojektowanym narzędziem, odpowiadającym na potrzebę rodzica, aby jak najlepiej wspierać rozwój dziecka.

Innowacje pedagogiczne wprowadzają zmiany w dziedzinie nauczania i edukacji. Na podstawie serii książek Marty Galewskiej-Kustry powstała ogólnopolska innowacja pedagogiczna pt. *Poznajemy świat z Puciem*. Jej autorkami są nauczycielki: Jagoda Zielińska z Tęczowego Przedszkola nr 29 w Elblągu, Anna Mroczkowska z Przedszkola nr 5 w Elblągu oraz Paulina Łyczkowska ze Sportowej Szkoły Podstawowej nr 3 im. Polskich Olimpijczyków w Elblągu – nauczycielka wczesnej edukacji. Realizatorami projektu są nauczyciele, logopedzi, dzieci i ich rodzice/opiekunowie oraz dyrektorzy placówki (aby móc realizować projekt, należy wypełnić formularz zgłoszeniowy *Innowacja pedagogiczna „Poznajemy świat z Puciem”*).

Inspiracją do opracowania innowacji pedagogicznej była chęć umożliwienia dzieciom poznania otaczającego ich świata na podstawie serii książek o Puciu. Celem było odnalezienie sposobu na rozwijanie twórczej aktywności dziecka w sferze rozwoju językowego oraz stymulacji opóźnionego rozwoju mowy. Innowacja pedagogiczna obejmuje dzieci w wieku 3–4 lat. Wiek przedszkolny to najlepszy moment na rozbudzanie zainteresowań czytelniczych, profilaktykę oraz terapię logopedyczną.

Zakończenie

Wartość twórczości we współczesnym świecie stale rośnie. Związane jest to zarówno z wcześniej sygnalizowanymi przeobrażeniami środowiska życia i pracy, jak również ze zmieniającą się – w kontekście rozwoju cywilizacyjnego – sytuacją jednostki w społeczeństwie. Sektorowi edukacji przypisuje się nie tylko rolę dostawcy wiedzy, umiejętności i kwalifikacji, ale – dzięki prowadzonym badaniom naukowym zorientowanym na wzrost innowacyjności gospodarki – również lidera w tworzeniu wiedzy.

Innowacyjny sukces odnoszą pionierzy, którzy wyprzedzają konkurencję, wprowadzając nowatorskie rozwiązania – takie jak te wdrożone przez dr Martę Galewską-Kustrę. Mając na uwadze trendy rozwoju współczesnego świata – w tym proces globalizacji, dynamicznego rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych i ich przenikania do wszystkich aspektów życia, a także powstanie społeczeństwa wiedzy i gospodarki opartej na wiedzy, a tym samym zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze, znacznie poszerzające problematykę, która zakorzeniona jest w pedagogice pracy – należy stwierdzić, Marta Galewska-Kustra stworzyła rozwiązania, które odpowiadają na te wyzwania i pozwalają budować pozycję na polskim rynku edukacji. To właśnie w wykształceniu i doświadczeniu autorki wydaje się tkwić największa siła *Pucia*.

Referencje

- Bukowski, A., Strycharz, J. (2013). *Innowacja i komercjalizacja a nauki społeczne*. W: S. Rudnicki (red.), *Nauki społeczne i komercjalizacja wiedzy. Jak humaniści tworzą innowacje dla gospodarki i społeczeństwa*. Kraków: WSE.
- Cieślak, J. (2009). *Zintegrowany model wsparcia innowacyjnej przedsiębiorczości akademickiej*. W: P. Niedzielski, K. Poznańska, K.B. Matusiak (red.), *Kapitał ludzki – innowacje – przedsiębiorczość. SOOIPP Annual – 2008*. Szczecin: USz.
- Galewska-Kustra, M. (2012). *Szkoła wspierająca twórczość uczniów. Teoria i przykład praktyki*. Toruń: Adam Marszałek.
- Galewska-Kustra, M. *Wspieranie rozwoju kreatywności dziecka jako element praktyki logopedycznej. O możliwych związkach logopedii z pedagogiką twórczości*. *Interdyscyplinarne Konteksty Pedagogiki Specjalnej*, 14 (2018).
- Habrych, S. *Pucio – bohater serii książek pełnych zabaw logopedycznych dla najmłodszych*, Natuli – Dziecisawazne.pl, <https://dziecisawazne.pl/pucio-logopedyczne-zabawy-dla-najmlodszych/> (10.02.2024).

- Innowacja pedagogiczna „Poznajemy świat z Puciem”*. Formularz zgłoszeniowy, https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScjx6C_-L0Rko-vXeQ551-anBY4Vk9DqVhsF2FjRqbu1ELt1w/viewform (18.01.2024).
- Janusz, W., Koziół, K. (2007). *Determinanty działalności innowacyjnej przedsiębiorstw*. Warszawa: PWE.
- Jóźwiak, J., Morawski, R. (2009). *Spoleczna rola szkolnictwa wyższego i jego misja publiczna w perspektywie dekady 2010–2020*. W: R.Z. Morawski (red.), *Polskie szkolnictwo wyższe. Stan, uwarunkowania i perspektywy*. Warszawa: UW.
- Kaczmarczyk, J. (2022). *Marta Galewska-Kustra: „Wpuściłam Mamę Pucia w niezłą chryję”*, Tygodnik.interia.pl, <https://tygodnik.interia.pl/news-marta-galewska-kustra-wpuscilam-mame-pucia-w-niezla-chryje,nId,6143943> (19.02.2024).
- Kaczmarek, L. (1988). *Nasze dziecko uczy się mowy*. Lublin: Wyd. Lubelskie.
- Kadłubek, Z. (2014). *Dwie przedsiębiorczości*, AkademickiPrzedsiębiorca.pl, <http://www.akademikiprzedsiębiorca.pl/artykuły/pierwsze-kroki/326> (5.02.2024).
- Konarzewski, K. (2000). *Jak uprawiać badania oświatowe. Metodologia praktyczna*. Warszawa: WSiP.
- Kozielecki, J. (1987). *Koncepcja transgresyjna człowieka*. Warszawa: PWN.
- Kraśnicka, T. (2012). *Innowacyjność jako wymiar przedsiębiorczości w małych i średnich firmach (wyniki badań)*. W: K. Jaremczuk (red.), *Przedsiębiorczość – natura i atrybuty*. Tarnobrzeg: PANS.
- Książeczki „Pucio” – od jakiego wieku dla Twojego dziecka?*, Blog Manima.pl, <https://manima.pl/pl/blog/ksiazeczki-pucio-od-jakiego-wieku-dla-twojego-dziecka-1657553444> (20.01.2024).
- Książki z serii „Pucio”*, NoboBobo.pl, <https://nobobobo.pl/pucio/> (15.01.2024).
- Który „Pucio” w jakim wieku?*, Aktywneczytanie.pl, <https://aktywneczytanie.pl/pucio-w-miescie-ktory-pucio-w-jakim-wieku/> (20.01.2024).
- Mann, L., Chan, J. (red.). (2011). *Creativity and innovation in business and beyond. Social science perspectives and policy implications*. London: Routledge.
- Matusiak, K.B., Matusiak, M. (2007). *Pojęcie i akademickie znaczenia przedsiębiorczości akademickiej*. W: P. Niedzielski, E. Stawasz, K. Poznańska (red.), *Innowacje, przedsiębiorczość i gospodarka oparta na wiedzy*. Szczecin: USz.
- Marta Galewska-Kustra*, Biblioteka Inspiracji, <https://bibliotekainspiracji.pl/bib/marta-galewska-kustra/> (17.02.2024)
- Nawrat-Wyraz, D. *Pedagogika (do)twórczości. Wybrane konteksty teoretyczne i praktyczne w perspektywie edukacji szkolnej. Refleksje*, 2 (2019).
- Nęcka, E. (2001). *Psychologia twórczości*. Gdańsk: GWP.
- Obuchowski, K. (2005). *Rewolucja podmiotów*. Łódź: WSHE.
- Oficjalny profil poświęcony serii książek i gier *Pucio*, https://www.facebook.com/photo.php?fbid=697120145749089&id=100063533292583&set=a.395947635866343&locale=fa_IR (15.01.2024).
- Okoń-Horodyńska, E. *Strategia Lizbońska – założenia i szanse w Unii Europejskiej (cz. I)*. Nauka i Szkolnictwo Wyższe, 2(22) (2003).
- Ośrodek Ewaluacji (2021). *Raport JustStart. Przedsiębiorczość studencka, czyli... Raport o przedsiębiorczości studenckiej*. Warszawa: Inkubator UW, https://www.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2021/07/juststart_raport-1.pdf (16.02.2024).

- Piaget, J. (1933). *Children's philosophies*. In: C. Murchison (ed.), *A handbook of child psychology*. Worcester: Clark University Press.
- Piaget, J. (1966). *Narodziny inteligencji dziecka*, tłum. M. Przetacznikowa. Warszawa: PWN.
- Piaget, J. (1968). *The mental development of the child*. In: D. Elkind (ed.), *Six psychological studies*. New York: Vintage Books.
- Pluta-Olearnik, M. (red.). (2009). *Przedsiębiorcza uczelnia i jej relacje z otoczeniem*. Warszawa: Difin.
- Popek, S. (2001). *Człowiek jako jednostka twórcza*. Lublin: UMCS.
- „Pucio” – kolejność czytania do wieku dzieci, Empik.com, <https://www.empik.com/pasje/pucio-kolejnosc-czytania-do-wiekudzieci,134749,a> (19.01.2024).
- „Pucio” – seria książek dla dzieci, Smyk.com, <https://www.smyk.com/porady/seria-ksiazek-o-puciu,15902.html> (19.01.2024).
- „Pucio”, <https://natuli.pl/kategoria-produktu/popularne-serie-dla-dzieci/pucio> (20.01.2024).
- Rubacha, K. (2008). *Metodologia badań nad edukacją*. Warszawa: Wyd. Akademickie i Profesjonalne.
- Savickas, M.L. *Constructing careers: actor, agent and author*. Journal of Employment Counselling, 48 (2011).
- Schulz, R. (1994). *Twórczość pedagogiczna. Elementy teorii i badań*. Warszawa: IBE.
- Seria *Pucio* na stronie Wydawnictwa „Nasza Księgarnia”, <https://nk.com.pl/lp/pucio/> (15.01.2024).
- Sierakowski, S. (2016). *Prof. Zygmunt Bauman: gdyby nie było terrorystów, trzeba by ich było wymyślić*, Wiadomości.wp.pl, <https://wiadomosci.wp.pl/prof-zygmunt-bauman-gdyby-nie-bylo-terrorystow-trzeba-by-ich-bylo-wymyslic-6016709661267073a> (23.01.2024).
- Sopińska, A. *Kreatywność a innowacyjność organizacji. Otwarte innowacje jako przejaw współkreatywności*. Studia i Prace Kolegium Zarządzania i Finansów, 161 (2019).
- Sowińska, A., *Kim, do cholery, jest Pucio*. Gazeta Wyborcza, 2 (2022), <https://www.pressreader.com/poland/gazeta-wyborcza-0557/20220830/281702618527810> (19.02.2024).
- Suchodolski, B. *Twórczość jako styl*. Studia Filozoficzne, 10–11 (1975).
- Surma, B. *Teoretyczne założenia kształtowania postawy twórczej dzieci w wieku przedszkolnym*. Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce, 26(4) (2016).
- Szmidt, K.J. (red.). (2009). *Metody pedagogicznych badań nad twórczością*. Łódź: AHE.
- Szpitter, A.A. (2010). *Zarządzanie innowacjami*. W: M. Czernska, A. Szpitter (red.), *Konceptje zarządzania*. Warszawa: C.H. Beck.
- Ślusarczyk, K. (2019). *Za co kochamy Pucia? Ulubiona seria przedszkolaków*, Natuli.pl, <https://natuli.pl/za-co-kochamy-pucia> (10.02.2024).
- Tidd, J., Bessant, J. (2011). *Zarządzanie innowacjami. Integracja zmian technologicznych rynkowych i organizacyjnych*. Warszawa: Wolters Kluwer Bussines.
- Tomczak, M. (2019). *Komercjalizacja wyników badań naukowych w świetle Ustawy 2.0*. W: M. Radajewski, R. Chęciński (red.), *Nauka i szkolnictwo wyższe w przededniu wejścia w życie Ustawy 2.0. Tom II. Aspekty teoretyczne i ustrojowe*. Poznań: UAM.
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1668, z późn. zm.).
- Wojnar, I. (1985). *Przedmowa*. W: R. Gloton, C. Clero, *Twórcza aktywność dziecka*, tłum. I. Wojnar. Warszawa: WSiP.

- Wołk, Z. *Współczesna pedagogika pracy. Obszary problemowe*. Studia z Teorii Wychowania, XI, 2(31) (2020).
- Wprost.pl (2022). *Top 10 najlepiej zarabiających pisarzy w Polsce. Połowa z nich to milionerzy*, <https://www.wprost.pl/literatura/10625116/top-10-najlepiej-zarabiajacych-pisarzy-w-polsce-polowa-z-nich-to-milionerzy.html> (26.01.2024).
- Znanylekarz.pl, <https://www.znanylekarz.pl/marta-galewska-kustra/logopeda-terapeuta/lodz#tab=profile-reviews> (12.01.2024).